

ГРАДУШКА

"Една, че две, че три усилни
и паметни години... Боже,
За някой грях ръце всеилни
издигна ти и нас наказа.

Кой ли може
неволя клетнишка изказа,
макар и - вчерашна се дума?
Да беше мор, да беше чума,
че в гроба гърло не гладува,
ни жадува!

А то градушка ни удари,
а то порой ни мътен влече,
слана попари, засух беше -
в земята зърно се опече... "

*

Но мина зима снеговита,
отиде пролет дъждовита -
и знойно лято позлати
до вчера злъчни широти.

Назряла вече тучна нива,
класец натегнал се привежда
и утешителка надежда
при труженик селяк отива.

Затопли радост на сърцето,
усмивка свърне на лицето,
въздишка кротка, пръст до пръст -
ръка неволно прави кръст:

"Да бъде тъй неделя още,
неделя пек и мирно време,
олекне ще и тежко бреме, -
на тежки мъки края дойде".

*

Додето сила има,
селяк без отдых труд се труди...
Почивка - ей я, би-ще зима.
Сега - недремнал и се буди:

петлите първи не пропели,
дори и куче не залае,
на крак е той... - "Катран и върви,
бре мъжо, взе ли от пазаря?" Знае
невеста ранобудна - всичко,
готово е, но пак ще пита,
че утре жетва е; - самичко
сърце си знае как се стяга...

И сърдита
за нещо тя на двора бяга
и пак се връща в килеря,
тършува... "Днеска да намеря
Седмина още - чуеш жено?
- Ти ставай, Ваньо, - лентьо стига!
Небето ето - го червено,
че вече слънцето се дига,
добитъкът те гладен чака".
А Ваньо сънен се прозява
и зад сайванта в полумрака
подаде се - Сивчо го задява
с носът си влажен по вратлето.
"Хе ставай! - вика пак бащата
отсреди двора, на колата
затракал нещо, - стига..." Ето
в съседен двор се вдига врява -
там някой люто се ругае.
Наблизко негде чук играе
и наковалнята отпява.
А сутренник появява леко
и звън от хлопки от далеко
донася в село; стадо блее...
На всякъде живот захваща.
И ето вече слънце грее
и на земята огън праща.

*

Преваля пладне. Задух страшен.
И всеки дигне взор уплашен,
с ръкав избрише си челото
и дълго гледа към небето,
а то сивее мъгловито.
И слънцето жълтей сърдито:
От юг бухлат се облак дига
пълзи и вече го настига;
по-доле вирнали главите

и други... Знак е - чуй петлите.
А гъски около реката
защо размахали крилата,
и те са глупи закрещели,
Какво ли са орали, сели?

*

Върни се облако неверен, -
почакай, пакостнико черен,
неделя - две... ела тогази,
страшилище! А облак лази,
ръсте и вий снага космата,
заслания слънце; в небесата
тъмней зловещо... Милост няма!
Ще стане пак беда голяма. -
на завет всичко се прибира,
сърцето трепне, в страх премира,
че горе - дим и адски тътен.
Върхушка, прах... ей свода мътен
продран запалва се - и блясък -
и още - пак, - О Боже!... Трясък
оглася планини, полета -
земя трепери... Град! - парчета -
 ййце и орех... Спри... Недей...
 Труд кървав, Боже, пожалей!

*

Но свърши. Тихо гръм последен
заглъхва нейде надалече
и вълк на стадо - вихър леден
подгоня облаците вече.
А ето слънцето огряло
тъжовно гледа върволица
от стари, млади и дечица
забързали навън от село;
в калта подпретнали се боси,
глави неволнишки навели,
отиват, - черно зло ги носи
в нивята грозно опустели.
Че там жетварка бясна хала
просо, пшеница, ръж, ечмени -
безрадно, зрели и зелени,
и цвет - надежди е познала...

.....

Обратно към: [[Подир сенките на облаците](#)][[Пейо воров](#)]

ЗАТОЧЕНИЦИ

От заник-слънце озарени,
алеят морски ширини;
в игра стихийна уморени,
почиват яростни вълни...
И кораба се носи леко
с попътни тихи ветрове,
и чезнете в мъгли далеко
вий, родни брегове

И някога за път обратен
едва ли ще удари час:
вода и суша - необятен,
света ще бъде сън за нас!
А Вардар, Дунав и Марица,
Балкана, Странджа и Пирин
ще греят нам - до гроб зарица
сред споменът един.

Рушители на гнет вековен,
продаде ни предател клет;
служители на дълг синовен,
осъди ни врага заклет..
А можехме, родино свидна,
ний можехме с докраен жар
да водим бой - съдба завидна! -
край твоя свят олтар.

Но корабът, уви, не спира;
все по-далеч и по далеч
лети, отнася ни... Простира
нощта крилото си - и веч
едва се мяркат очертани
на тъмнокодър небосклон
замислените великани
на чутният Атон.

И ний през сълзи накупели
обръщаме за сетен път
назад, към скъпи нам предели,
угаснал взор - за сетен път
простираме ръце в окови
към нашият изгубен рай...

Горчива скръб сърца ни трови. -
Прощавай, роден край!

Обратно към: [[Подир сенките на облаците](#)][[Пейо Яворов](#)][[СЛОВОТО](#)]
© 1999-2016, [Словото](#). WEB програмиране - © [Пламен Барух](#)

ПЕСЕНТА НА ЧОВЕКА

На д-ра К. Кръстев, мой благосклонен учител, неизменен другар и всегашна опора през дни на изпитания

Един и същ на битието с урагана,
аз шеметно се нося, дух из океана
на тъмнина нестресвана от сън за ден,
без нявга мигом негде да застана,
напред самотно устремен.

Живота и смъртта крила ми са предвечни,
размахани задружно, - близки и далечни
предели аз не виждам сред размаха свой;
на мигновенията бързотечни
изгубих тягостния брой.

Къде отивам аз, терзан от знойна жажда?
Мечта подир мечтата гине и се ражда...
В тъма и сам - към светлина ли, към любов?
Из хаосите явствен се обажда
към мене нечий родствен зов.

През тайната на димните потоци звездни,
кръз ужаса на гробно млъкналите бездни,
заслушан аз минавам, - бди тревожен ум,
с надежда за минутите възмездни
на стигнат край в безкраен друм.

И може би в безкрая гоня аз граница,
с напразно вярван сън за бъдаща зорница -
слепец пробуден, сляп отвика и навек...
И може би в заключена тъмница
от своя зов аз слушам ек.

МАСКА

Вл. Василеву

Ден карнавален, времето неделно
зовеше хората навън: тълпа
гъмжеше из града. Безцелно,
в печал, която нивга не заспа,
се лутах аз. Свръхземните въпроси,
които никой век не разреши,
дълбаех ням. И близко, до уши,
чух tambourin; - ръката, що го носи,
ме перна по лице, с изкуствен лозов лист:
"Хей, смърт, дай на живота път! Oh qu`il est triste..."

Като залутан слънчев лъч игрива,
маскирана вакханка с волен смях
напреде ми се мярна. Да разлива
коса поток от злато аз видях
въз хитра голота на свежо рамо.
И сетне - миг - разкършена снага
изчезна в роя като блян. С тъга
на страстен зов кънтеше само
смехът ѝ още. Странния парфюм
на женска плът задави моя ум.

И в непонятен тласък подир нея,
улисан из тълпата като луд,
без сълзи плачех аз: "Мрътвея -
ти каза истината: рано в студ
сърцето ми замръзна; мисъл тъмна
коса на смърт размахва... Беше ден,
свалих аз маската му и пред мен
въздъхна нощ, и вече се не съмна...
Смъртта - не виждам друго в белия кивот
на твоите скрижали тайни, о живот!"

В безумен сън унесен, сред оная
забава на стохиялдия град
и без да се опомня, че не зная
кого преследвам, аз нареждах: "Млад -
на младост зноя не усетих. С ласка
край мене, о живот благоухан,
защо не спреш? Сразително желан
на всяка смърт, що значи тая маска - !"

...А пътьом, чак до късни тъмнини,
с конфети ме обсипваха жени.

Nancy, 1907

Обратно към: [[Подир сенките на облаците](#)][[Пейо Яворов](#)][[СЛОВОТО](#)]
© 1999-2016, [Словото](#). WEB програмиране - © [Пламен Барух](#)

ДВЕ ХУБАВИ ОЧИ

Две хубави очи. Душата на дете
в две хубави очи; - музика - лъчи
Не искат и не обещават те...
Душата ми се моли,
дете,
душата ми се моли!
Страсти и неволи
ще хвърлят утре върху тях
булото на срам и грях.
Булото на срам и грях -
не ще го хвърлят върху тях
страсти и неволи.
Душата ми се моли,
дете,
душата ми се моли...
Не искат и не обещават те! -
Две хубави очи. Музика, лъчи
в две хубави очи. Душата на дете...

СЕНКИ

На тъмна нощ часът. Аз гледам открити
две тъмни сенки: там зад бялата завеса,
де лампата гори, в поле от светлина,
две сенки на нощта... Сами една пред друга,
сами една за друга в жажда и притома,
там - сянката на мъж и сянка на жена.

Мъчително глава се към глава навежда, -
те няма да се чуят: искат и не могат.
Те шепнат може би - от що се те боят?
Напрегнато ръце се към ръце протягат
и пак се не докосват! Искат и не могат...
И пак, един пред друг, един за друг стоят.

Те шепнат може би, но може би и викат,
но може би крещат; - те няма да се чуят,
две сенки на нощта, през толкоз светлина...
Те няма да се чуят, ни ще се досегнат,
сами една за друга в жажда и притома,
те - сянката на мъж и сянка на жена!

ДВЕ ДУШИ

Аз не живея: аз горя. Непримирами
в гърдите ми се борят две души:
душата на ангел и демон. В гърди ми
те пламъци дишат и плам ме суши.

И пламва двоен пламък, дето се докосна
и в каменът аз чуя две сърца...
Навсякъде сявга раздвоя неспособна
и чезнещи в пепел враждебни лица.

И подир мене с пепел вятъра навсъде
следите ми засипва: кой ги знай?
Аз сам не живея - горя! - и ще бъде
следата ми пепел из тъмен безкрай.

Обратно към: [[Подир сенките на облаците](#)][[Пейо Яворов](#)][[СЛОВОТО](#)]

ЩЕ БЪДЕШ В БЯЛО

Ще бъдеш в бяло - с вейка от маслина
и като ангел в бяло облекло...
А мисля днес; света прогнил от зло
не е, щом той е твоята родина.
И ето усъмних се най-подир
в невярата тревожна - искам мир.

И с вяра ще разкрия аз прегръдки,
загледан в две залюбени очи,
и тих ще пия техните лъчи, -
ще пия светлина, лечебни глътки.
И пак ще се обърна просветлен
света да видя цял при ярък ден.

И нека съсипни се той окаже!
(Веднъж ли съм се спъвал в съсипни,
залутан из среднощни тъмнини?)
Аз бих намерил и тогава даже
обломки, от които да създам
нов свят за двама ни, и свят, и храм.